

ST. ST. BLICHER

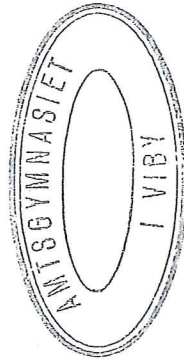
Brudstykker af en Landsbydegns Dagbog

UDGIVET AF DANSKLÆRERFORENINGEN

MED INDLEDNING OG

NOTER VED JOHANNES NØRVIG

ELLEVE OPLAG

GYLDENDAL

Føulum, den 1ste Januar 1708.

Gud skjenke os Alle et glædeligt Nytaar! og bevare vor gode Hr. Søren! han slukkede Lyset iaftes, og Moder siger, han lever ikke til næste Nytaar; men det har vel intet at betyde. — Det var ellers en fornøielig Aften: da Hr. Søren tog sin Hue af efter Maaltidet og sagde, som han pleier: „*agamus gratias!*“ pegte han paa mig istedet for Jens. Det var første Gang jeg læste vor latinske Bordbøn; idag et Aar læste Jens; men jeg gjorde store Øine, for da forstod jeg ikke et Ord, og nu kan jeg det halve af Cornelius. Det bæres mig for, at jeg skal blive Præst i Føulum; ak, hvor vil mine kjære Forældre glæde sig, om de leve den Dag! Og saa Præstens Jens kunde blive Biskop i Viborg — som hans Fader siger — nu hvem kan vide det? Gud raader for Alting; hans Villie skeel *amen in nomine Jesu!*

Føulum, den 3die September 1708.

Igaar har jeg ved Guds Naade fyldt mit femtende Aar. Nu kan Jens ikke gjøre mig stort i Latinen. Hjemme er jeg flittigere end han: jeg læser, mens han løber i Marken med Peer Skytte. Paa den Maade bliver han vel ikke Bisp. Den stakkels Hr Søren! han seer det nok; Taarnerne staae ham i Øinene, naar han sommetider siger til ham: „*mi fili! mi fili! otium est putinar diaboli!*“ — Til Nytaar begynde vi paa græsk, Hr. Søren har givet mig et græsk Testamente: „Er det ikke nogle underlige Kragetæer? det er som en Slibesteen endnu for Dine Øine.“ sagde han venlig til mig og kneb mig i Øret, som han altid gjør, naar han er fornøjet. Men Hillemand! hvor vil han see, naar han hører, at jeg allerede kan læse rask indenad!

Det bliver feil med Jens. — Hr Søren var saa vred paa ham, at han talte Dansk til ham hele Dagen. Til mig talte han Latin; jeg hørte engang, at han sagde som for sig selv: „*vellem hunc esse filium meum!*“ Det var mig han meente. Hvor Jens ogsaa hakkede jammerlig i sin Cicero! Jeg veed godt, hvoraf det kom, for iforgaars, da hans Fader var til Bryllup i Vinge, var han med Peer Skytte over i Lindum Skov, og — Gud bevare os! — en Vildbasse havde revet hans Buxer isykker. Han løi for sin Moder og sagde, at den Thiele Tyr havde gjort det; men hun gav ham en dygtig Kindhest — *habeat!*

Proh dolor! Hr Søren er dødt! *væ me miserum!* Da vi havde sat os tilboards Juleaften, lagde han Skeen fra sig, og saae ret længe vemodigen paa Jens — „*fregisti cor meum*“ sagde han sukkende, og gik ind i Sovekammeret. Ak! han reiste sig aldrig mere. Jeg har besøgt ham hver Dag siden, og han har givet mig mange gode Formaninger og Lærdomme; men nu seer jeg ham aldrig mere. I Torsdags saae jeg ham sidste Gang: aldrig skal jeg glemme, hvad han sagde, da han havde holdt ret en bevægelig Tale til mig: „Gud! giv min Søn et retskaffent Hjerte!“ Han foldede sine magre Hænder, og lagde sig tilbage paa Puden: „*pa-ter! in manus tuas committo spiritum meum!*“ Det var hans sidste Ord. Da jeg saae, at Madamen tog Forklædet op til Øinene, løb jeg ud ret ilde tilmode. Uden for Døren stod Jens og græd: „*seras dat poenas turpi poenitentia*“ tænkte jeg; men han faldt om min Hals og hulkede. Gud forlade ham hans Vildskab! Den har bedrøvet mig meest.

Igaar gik min kjære Fader til Viborg, at han kunde faae Middagsmad til mig, naar jeg skal i Skolen. Hvor længes jeg efter den Tid! Jeg læser vel hele Dagen, men den er saa stakket nu, og Moder siger: at det ei slaarer til at læse ved Lys. — Jeg kan ikke komme tilrette med det Brev til Tuticanus — nei, da var det anderledes, mens den gode Hr. Søren levede! *eheu! mortuus est!*

Det er en forskrækkelig Vinter! Himmel og Jord staae i eet; der ligger en Sneedrive lige ud med Mønningen af vor Lade. Sidste Nat skjød Jens to Harer i vor Kaalhave — han har snart glemst sin stakkels Fader. Men faaer Peer Skytte det at vide, saa seer det galt ud.

Fader er ikke kommen hjem endnu, og Veiret er lige slem — bare han ikke gaaer vild. Der gaaer Jens oppe paa Laden med sin Bøsse og nogle Fugle i Haanden — han kommer herind. —

— Det var Agerhøns, han havde skudt paa Mads Madsens Mødding. Han vilde havt Moder til at stege dem, men hun torde ikke, for det kunde komme for Herskabet.

Ak! ak! min kjære Fader er frossen ihjell Manden i Kokholm har fundet ham i en Sneedrive, og kom kjørende med ham — jeg er saa forgrædt, at jeg ikke kan see ud af mine Øine — Moder med — Gud hjælpe os Begge!

Det var nær, jeg ikke havde kjendt Jens igjen: En grøn Kjole havde han faaet paa, og en grøn Fjer i Hatten. „Kan

Det gaar mig ret godt, Gud være lovet! Vi ere sex Tjenerne om Herren, Fruen, Junkeren og to Frøkener. Jeg har Tid nok at læse, og jeg forsømmer heller ikke mine kjære Bøger. Vel har jeg ingen Nytte af dem, men jeg kan alligevel ikke lade det være. Igaar bleve salig Hr. Sørensen Bøger solgte: jeg kjøbte for to Daler; jeg fik saa mange, jeg kunde bære. Deriblandt en stor Hob af Ovidius; en har til Titel: „*ars amoris*“ en anden: „*remedium amoris*“: dem skal jeg først læse, for jeg gad dog vide, hvad de handler om. Engang havde jeg faaet fat paa dem i Hr. Sørensen Studerekammer, men saa kom han og snappede dem fra mig, og sagde: „*abstine manus!*“ Fingrene af Fittet! det er ikke for Dig!“

Hvem der bare forstod Fransk! Herskabet snakker intet andet, naar de spise, og jeg forstaaer ikke et Ord. Idag talte de om mig, for de saae tit hen paa mig. Engang havde jeg nær tabt Tallerkenen; jeg stod bagved Frøken Sophies Stol, hun vendte sig om og saae mig lige op i Ansigtet – det er en deilig Frøken, den Frøken Sophie! jeg har en stor Glæde af at see paa hende.

Igaar var her ret en urolig Dag. De vare her fra Viskum, og her var stor Jagt. Jeg var ogsaa med, og havde faaet en af naadig Herrens Bøsser. I Førstningen gik det godt nok, men saa kom der en Ulv forbi mig. Jeg havde nær tabt Bøssen af Forskrækkelse, og glemte reent at skyde. Jens stod ved Siden af mig, og skjød Ulven. „Du er et Høved! sagde han: men jeg skal ikke røbe Dig.“ Strax efter

Du see, sagde han: nu er jeg en Jæger! hvad er Du? en Skolepebling, en Latiner!“ – „Ja Gud hjelpe os! svarte jeg: med Latinen er det forbi! Jeg kan blive Præst der, hvor Du er Bisp! Min Moder skal ikke sulte ihjel, mens jeg synger for Dørrer i Viborg: jeg maa blive hjemme, og tjene Brødet til hende. – Ak Jens! havde Din Fader levet.“ – „Lad os ikke tale derom! sagde han: Jeg havde saa aldrig i mine Dage lært Latin – Fanden med det dumme Tøi! Nei see Du kunde komme paa Gaarden! der ere gode Dage og en herlig Levemaade!“ – „Hvorledes skulde jeg det?“ svarte jeg. – „Da vil vi prøve det!“ raabte han, og løb sin Vei. Han har dog et godt Gemyt, den Jens; men vild og gal er han. For sex Uger siden begravede de hans salig Fader, og for tre Uger siden fulgte hans Moder efter: men nu er det, som det aldrig var ham. Han kan græde den ene Time, og lee den anden.

Saa er jeg da nu Tjener hos det naadige Herskabi! Farvel Præstekald! Farvel Latin! O mine kjære Bøger! *valere plurimum!* *vendidi libertatem* for 12 Sletdaler. De otte skal min stakkels Moder have, og naadig Herren har desuden lovet hende Udviisning: saa hun skal hverken sulte eller fryse. Jens har rigtig skaffet mig denne Tjeneste. Han har meget at sige her paa Gaarden; det er en Pokkers Jens, eller snarere en Pigernes Jens! Huusholderstak et stort Stykke Kage til ham; Meiersken smidskede saa venlig ad ham; Fruepigen ligesaa – ja selv een af de naadige Frøkener nikkede mildt, da hun gik ham forbi. Det lader til, at han bliver Skytte i Peers Sted. Det værste er, at han har vænt sig til at bande værre end nogen Matros.

kom naadig Herren forbi mig. „Du est et Fjog, Martæng! raabte han: Du tager Stikkepenge.“ – „Jeg beder allerunderdanigst om Forladelse! svarte jeg: jeg er gandske uskyldig, men jeg har vist havt onde Fortalere hos naadig Herren. Jeg skal med Guds Hjælp tjene Dem ærlig og tro!“ Da loe han allernaadigst og sagde: „Du est et stort Fjog!“ Men dermed var det ikke forbi. Da Herskabet kom tilboards, begyndte de igjen om Ulven, og spurgte mig: hvormeget han gav mig? og saadant mere. Jeg veed ikke ret, hvad de meente; men det kunde jeg begribe, at de gjorde Nar ad mig baade paa Fransk og Dansk. Om det saa var Frøken Sophie, saa loe hun mig lige op i Øinene – det gjorde mig meest ondt. Mon jeg ikke skulle kunne lære dette Snøvlemaal? Det kan vel ikke være tungere end Latin!

Thiele, den 2den October 1709.

Det er ikke umuligt – det seer jeg nok. Fransk er slet ikke andet end galt Latin. Imellem en Kasse med gamle Bøger, som jeg kjøbte, var ogsaa en Metamorphoses paa Fransk – det traf sig ypperligt! Det Latinske forstod jeg i Forveien. Men een Ting er forunderlig: naar jeg hører dem deroppe snakke, tykkes mig ikke, der er et fransk Ord imellem – det er ikke om Ovidius, de discourerer.

Jeg kommer ogsaa til at lægge mig efter at skyde. Naadig Herren vil endelig have mig med paa Jægten, men der kan jeg aldrig gjøre ham det tilpas: enten skjænder han eller ogsaa leer han – sommetider begge Dele paa een gang: „jeg bærer Bøssen galt, jeg lader den galt, jeg sigter galt og jeg skyder galt.“ Jeg maa have Jens til at undervise mig. „See til Jens! siger naadig Herren: Det er en Jæger! Du gaer med Bøssen, som om det var en Hølee, Du havde paa Nakken, og naar Du sigter, seer det ud,

som Du skulde falde bagover.“ Frøken Sophie leer ogsaa ad mig – det klæder hende alligevel smukt – hun har nogle deilige Tænder.

Thiele, den 7de November 1709.

Igaar skjød jeg en Ræv; naadig Herren kaldte mig en brav Garson, og forærede mig et indlagt Krudthorn. Jensen Underviisning har frugtet godt. Det er morsomt nok med det Skytterie. – Med Fransken gaer det nu bedre: jeg begynder at komme efter Udtalen. Forleden lyttede jeg ved Døren, da Mamesellen læste med Frøkenerne. Da de vare færdige og gik op, listede jeg mig til at see, hvad for en Bog, de vel brugte. Hillemand! Hvor blev jeg forundret! Det var just en, som jeg ogsaa har, og som kaldes: „L'école du Monde.“ Nu staaer jeg hver Dag med min Bog i Haanden udenfor og hører til – det gaer meget godt an. Det franske Sprog er dog smukkere, end jeg tænkte; det lader Frøken Sophie nu saa nydeligt, naar hun taler det.

Thiele, den 13de December 1709.

Igaar freliste Gud min naadige Herre ved min ringe Haand. Vi havde Klapjagt i Lindum Skov. Da vi fik Graakjær for, kommer der en Vildbasse frem og lige ind mod naadig Herren. Han skjød, og traf ham rigtig nok, men det forslog ikke, og Vildbassen søger ham. Naadig Herren var ikke bange: han trækker sin Hirschfænger, og vil jage den i Bringen paa Svinet, men den gaer midt over. Nu var gode Raad dyre – det skete ogsaa altsammen i en Haandevending, saa ingen kunde komme til Hjælp. Just i det Øieblik, som jeg vil derhen, seer jeg naadig Herren paa Ryggen af Vildbassen, og den afsted med ham. „Skyd!“ raaber han til Ridefogden – som var hans Side-

mand paa Venstre – men han torde ikke. „Skyd i Djævels Skind og Been!“ raaber han til Jens, idet han farer ham forbi; Jenses Bøsse klikkede. Nu vendte Bassen sig og lige hen forbi mig. „Skyd Morten, ellers rider Bassen med mig til H.....!“ skreg han. I Guds Navn! tænkte jeg, holdt ham paa Bagparten, og traf saa heldigt, at jeg knuste begge Baglaarene paa Dyret. Glad blev jeg, og glade bleve vi allesammen, men meest Naadigherren. „Det var et Mesterskud, sagde han: og behold Du nu Bøssen, som Du brugte saa vel! Og hør! sagde han til Ridefogden: I Ærtekjelling! stempl mig den største Bøg i Skoven til hans gamle Moder! Jens kan gaae hjem, og sætte en bedre Steen for hans Bøsse!“ Da vi saa kom hjem om Aftenen, blev der en Spørgen og en Fortællen. Naadigherren klappede mig paa Skuldren, og Frøken Sophie smilte saa venlig til mig, at mit Hjerter sad i min Hals.

Thiele, den 11te Januar 1710.

Et plaisant Veir! Solen staaer op saa rød, som en brændende Gjød! det seer ret curieux ud, naar den saadan skinner igjennem de hvide Træer; og alle Træerne see ud, som de vare puddrede, og Grenene hænge rundt omkring ned til Jorden. Det gamle Grand Richard faaer Skam, et Par Grene ere allerede knækkede. Accurat saadant et Veir var det idag otte Dage, da vi kjørte i Kane til Fusingøe, og jeg stod bag paa Frøken Sophies. Hun vilde selv kjøre; men da et Qvarteersted var gaaen, besyndte hun at fryse om de smaae Fingre: „*J'ai froid*“ sagde hun for sig selv. „Skal jeg da kjøre, naadig Frøken?“ sagde jeg. – „*Comment!*“ sagde hun: Forstaaer Du Fransk?“ – „*Non peu mademoiselle!*“ svarte jeg. Da vendte hun sig om, og saae mig stivt i Øinene. Jeg tog en Tømmestreg i hver Haand, og havde begge mine Arme omkring hende. Jeg

holdt dem vidt ud, for ei at komme hende for nær; men hvergang Kanen gav et Slæng, og jeg rørte ved hende, var det ligesom jeg havde rørt ved en varm Kakkelovn. Det kom mig for, at jeg fløi i Luften med hende, og inden jeg vidste det, var vi ved Fusingøe. Dersom hun ikke havde raabt: „*tenez Martin! arrêtez vous!*“ havde jeg kjørt forbi lige til Randers eller til Verdens Ende. Mon hun ikke vil ud at kjøre idag igjen? Men der kommer Jens med naadig Herrens Bøsse, som han har gjort reen – saa skal vi paa Jagt.

Thiele, den 13de Februar 1710.

Jeg er ikke rigtig frisk. Det er ligesom der laae en tung Steen paa mit Bryst. Maden gaaer fra mig, og om Natten kan jeg ikke sove. Sidste Nat havde jeg en forunderlig Drøm: det bares mig for, at jeg stod bag paa Frøken Sophies Kane, men med et sad jeg inden i Kanen, og hun paa mit Skjød. Jeg havde min høire Arm om hendes Liv, og hun sin venstre om min Hals. Hun bukkede sig og kyste mig; men idet samme vaagnede jeg. Ak! jeg vilde saa gjerne have blevet ved at drømme! – Det var en rar Bog, den hun laante mig; jeg diverterer mig med den hver Aften – hvem der engang kunde blive saa lykkelig, som den tartariske Prinds! – Jo mere Fransk jeg læser, jo bedre synes jeg om det; jeg er nærved at glemme mit Latin derover.

Thiele, den 13de Marts 1710.

Igaar, da vi kom hjem fra Sneppejagt, sagde naadig Herren til mig: „Og jeg hører, at Du forstaaer Fransk?“ – „Lidt, naadig Herre!“ svarte jeg. – „Saa kan Du ikke heller varte op ved Bordet; vi kan jo ikke lukke Munden op for Dig.“ – „Ak! raabte jeg: naadig Herren vil dog ikke

forskyde mig?" — „*Point de tout*, svarte han: Du skal fra nu af være min *Valet de chambre*! Og naar Junker Kristen reiser til Paris, saa følger Du med — hvad synes Du derom?" Jeg blev saa bevæget, at jeg ikke kunde sige et Ord, men kyste hans Haand. Alligevel jeg nu glæder mig saare meget, saa tykkes mig dog, at jeg nøddig vilde herfra, og jeg troer virkelig, at mit Hælbred er blevet slettere siden.

Thiele, den 1ste Mai 1710.

Ak, jeg elendige Menneske! nu veed jeg, hvad det er, jeg feiler; Ovidius har sagt mig det, han har gandske accurat beskrevet mig min Sygdom. Dersom jeg ikke tager feil, saa hedder den *Amor*, paa Dansk: *Kjærlighed* eller *El-skov*, og den jeg er charmeret udi, maa uden al Tvivl være Frøken Sophie. Ak, jeg arme Daare! Hvad skal dette blive til? Jeg maa prøve hans *remedia amoris*!

— Nu nysen saae jeg hende staae i Gangen, og tale meget venlig med Jens; — det skar mig som en Kniv i mit Hjerte. Det kom mig for, som jeg skulde skyde ham for Panden, men saa hoppede hun mig forbi med et Smil; — jeg var tilmode, som naar jeg er paa Klapjagt, og et Stykke Vildt kommer mig paa Skud: mit Hjerte klapper mod mine Ribbeen, jeg kan knap faae min Aande, og mine Øine ere ligesom groede fast til Dyret — *ah malheureux que je suis!*

Thiele, den 17de Juni 1710.

Hvor dog Gaarden nu tykkes mig øde og keedsommelig. Det naadige Herskab er borte, og kommer først hjem om otte Dage. Hvordan skal jeg faae Ende paa dem? Jeg har ikke Lyst til nogen Ting. Min Bøsse hænger fuld af Støv og Rust, og jeg gider ikke gjort den reen. Jeg kan ikke begribe, hvordan Jens og de Andre kan være saa glade

og lystige: de prate og skoggre, saa det giver Echo i Lade-gaarden — jeg sukker som en Rørdrum. Ak, Frøken Sophie! Gid Du var en Bondepige, eller jeg en Prinds!

Thiele, den 28de Juni 1710.

Nu er Gaarden for mine Øine, ligesom der nylig var kal-ket og pyntet. Træerne i Haven har faaet en deilig lyse-grøn Couleur, og alle Folk see saa milde ud. — Frøken Sophie er kommen hjem igjen: hun kom indad Porten som Solen gjennem en Sky; men alligevel skjælvede jeg som et Espeløv. Det er baade Godt og Ondt, at være forlibt.

Thiele, den 4de Oktober 1710.

En magnifque Jagt, vi havde idag! Hvidding Krat var indstillet med over 300 Klappere; for de var her baade fra Viskum og Fusingøe med alle deres Støvere. I Dagbræk-ningen vare vi fra Thiele der allerede. Det var gandske stille i Luften, og en tyk Taage bedækkede hele Egnen; kun Toppene af Bavnhøiene kunde man see oven over den. Langt borte kunde vi høre de buldrende Fodtrin af Klapperne og enkelte Hundeglam. „Nu kommer de fra Viskum, sagde naadig Herren: jeg kan høre Chasseurs Hals.“ — „Da kommer de ogsaa fra Fusingøe, sagde Jens: det er Perdrix, som gjør.“ Endnu kunde vi ingen Ting see for Taage, men alt som de kom nærmere, hørte vi Vognenes Rumlén, Hestenes Pusten, Skytternes Snak og Lat-ter. Nu kom Solen frem, og Taagen lettede. Da blev det levende paa alle Kanter. Skovfogderne begyndte allerede at stille Klapperne i Orden, man hørte dem hviske og tyste paa dem der vilde snakke høit, og Kjeppene kom som metider i Bevægelse. Fra Vester og Sønder kom Skytterne kjørende, og bagefter Vognene med Hundene: deres Hal-ler viftede over Vognfjellene, og imellem stak der et Ho-

ved op, som ogsaa strax fik Ørefigen af Jægerdrenge.
Nu satte naadig Herren selv af langs ned i den lange Dal midt igjennem Krattet. Da han var færdig stødte han i sin Piibe, og med det samme begyndte Hornblæserne et lystigt Stykke. Hundene bleve kobled af, og det varte ikke længe før de slog an, saa een, saa to, saa det hele Kobbel. Harer, Ræve og Dyr smuttede frem og tilbage paa de skovbegrøede Bakker. Saa gik af og til et Skud, og Knaldene gav Echo langs ned gjennem Dalen. Klapperne kunde vi ikke see, men vel høre deres Hujen og Skrigen, naar et Dyr eller en Hare vilde bryde igjennem. Jeg forsvarte min Plads, og skjød to Ræve og en Buk inden Frokosten. Mens den varede bleve Hundene kaldte sammen og kobled op, og Hornblæserne spillede, og da det var forbi, gik det atter løs. Seel da holdt to Vogne oppe for Enden af Dalen med alle de naadige Fruer og Frøkener, og imellem dem Frøken Sophie. Dette frelste en Ræv; mens jeg saae derop, smuttede han mig forbi. Et Par Timer før Aften var Krattet renset for Vildt, og Jagten havde Ende. Vi fik vist henved 30 Stykker, og Junker Kresten, som havde skudt de fleste Ræve, blev beæret med et Stykke paa Valdhorn.

Thiele, den 17de December 1710.

Igaar fulgte jeg min kjære Moder til hendes Hvilested. Den nye Præst – Gud lønne ham for det! – hædrede hendes Henfart med en Liigpræken, som varede i syv Qvarteer. Hun var mig en god og kjærlig Moder – Herren give hende en salig Opstandelse! †††

Thiele, den 23 Januar 1711.

En jammerlig Vinter! endnu intet Kaneførel! Derefter har jeg ventet lige siden Mortensdag, men forgjæves. Regn og Blæst, sydlige Vinde og trist Veir. Ifjor ved denne Tid var

det vi kjørte til Fussingøe; naar jeg tænker paa den Afteent! Maanen skinnede saa blank som en Sølvtaalerken paa den blaa Himmel, og kastede vore Skygger ved Siden af Veien paa den hvide Sne. Jeg hældede mig imellem saaledes, at min Skygge trak ind i Frøken Sophies: da kom det mig for, som vi to vare eet. En kold Vind havde vi lige imod, den blæste hendes søde Aande tilbage – jeg slugte den som Viin – ak, jeg Daare! jeg forliebte Daare! hvortil nytte mig alle disse Considerationer? Paa Søndag reiser jeg til Kjøbenhavn med Junker Kresten, og der skal vi blive hele Sommeren. Jeg tænker, jeg er død inden Maadag. – *Ah Mademoiselle Sophie adieu! un éternel adieu!*

*Paa Havet imellem Samsøe og Sjælland
den 3die Febr. 1711.*

Solen gaaer ned bag mit kjære Jylland; dens Gjenskin lægger sig langs hen over det rolige Hav som en uendelig Ildvei. Jeg tykkes den hilser mig fra mit Hjem – ak, det er langt borte, og jeg kommer længere og længere derfra. Hvad monstroe de nu bestille paa Thiele? Det ringer for mit høire Øre. – – mon det er Frøken Sophie, der nu taler om mig? ak neil! jeg er jo kuns en fattig Tjener, hvi skulde hun tænke paa mig? ligesaa lidt, som Skipperen, der traaver frem og tilbage paa Dækket med sammenlagte Arme – han kigger saa tit henimod Norden – hvad mon der er at see? En Svensker, siger han; Gud hjelpe os naadelig og vell!

Kallundborg, den 4de Febr. 1711.

Nu veed jeg, hvad Krig er – jeg har været i Bataille, og – den Herre Zebaath være priset! – vi finge Seier. Det var rigtig, som Skipperen sagde, en svensk Kaper. Imorges, saasart det dagedes, saae vi ham en halv Miils Vei borte; de sagde, han gjorde Jagt paa os. „Er der nogen af Jer

Passenerer, sagde Skipperen, der har Mod og Mands Hjerte, og Lyst til at baxes med den svenske Gæst? — „Jeg har en god Riffel, svarte Junker Kresten: og min Tjener har een; skal vi prøve den Jagt engang, Morten?“ — „Som Junkeren befaler!“ sagde jeg, løb ned i Kahyten ladte vore Rifler, bragte dem samt Krudt og Kugler op paa Dækket. Der var to jydskse Soldater kommen op fra Rummet, de havde hver sin Bøsse, og Skipperen et spansk Gevær saa langt som han selv, Styrmanden og Matroserne bragte Øxer og Haandspager. „Kan vi ikke seile fra ham, min kjære Skipper?“ spurgte jeg. — „Fanden kan vi, svarte han: Du seer jo, han haler ind paa os, alt hvad han kan; Du skal snart faae hans Strykker at høre; men er Du bange, saa gaae hjem og læg Dig i Din Moders Dragkiste.“ Idetsamme væltede Røgen ud fra det svenske Skib, og strax derpaa hørte vi et forfærdeligt Rabalder og en Susen over vore Hoveder. Det varte ikke længe, saa kom der nok et Knald, og nok eet, og den sidste Kugle rev en Splint af vor Mast. Da blev jeg ret underlig tilmode: mit Hjerte tog til at banke, og det suste og bruste for mine Ører. Men da Svensken kom saa nær, at vi kunde lange med vore Rifler, og jeg havde gjort det første Skud, da var det, som om jeg havde været paa en Klappjagt. Svensken kom bestandig nærmere, og vi stod i Skjul bag Kahyten, og fyrede bag ud paa ham alt hvad vi kunde. Der faldt flere af hans Folk, især for Junkerens og mine Skud. „Kan vi skyde en Sneppe, Morten, kan vi vel ogsaa ramme en Svensker, naar han staaer stille!“ sagde han. „Raaske Gutter! raabte Skipperen: Seer I den svenske Kaptain, ham der gaaer med den store Sabel frem og tilbage? Pil os ham ud, saa har vi Spillet vunden!“ Da lagde jeg an paa ham, og trykte til, og som jeg tog min Riffel fra Kinden, saae jeg ham slaae Næsen mod Dækket. „Hurra!“ raabte Skipperen, og alle vi andre med; men Kaperen dreiede af og seilede sin Cours. Med det danske Flag paa

Toppen fore vi ind ad Kallundborgs Fjord nok saa stolte og nok saa glade, thi ikke en Mand var saaret, skjøndt Kuglerne fløi over og igjennem Skibet. Hovmesteren Monsjeur Hartman var den eneste, som fik sit Blod at see, og det paa en pudsig Façon: Han laae i Skipperens Køje og røgte sin Pibe, da Slaget begyndte. Lidt efter kom jeg ned for at hente Lærred til Kuglerne. „Martinel sagde han: *quid hoc sibi vult?*“ men før jeg fik svart, foer en Kugle gjennem Kahytvinduet, tog Piben med sig — som han rakte ud af Køjen — og Mundbiddet rev Hul paa hans Gane.

Nu ere vi i Havn og paa tør Land, hvor Hvilen er sød efter saadant et Pust!

Kjøbenhavn, den 2den Juni 1711.

Mit Hoved er gandske fuldt af alle de rare Ting, jeg her har seet og hørt. Jeg kan ikke samle det i mine Tanker, thi det ene forjager det andet, som Skyerne hverandre i Blæst. Men det curiøseste af Alt er dog dette, at jeg er nær ved at blive min Forlibelse qvit. Jo længere jeg bliver her, jo mindre synes mig, at jeg længes efter Frøken Sophie, og jeg kunde næsten troe, at der ere ligesaa smukke Piger i Kjøbenhavn. Skulde jeg skrive Noter til *Ovidii remedium amoris*, da vilde jeg rekommendere en Tour til Hovedstaden, som et af de bedste Midler mod hiin farlige Maladie.

Til Ankers under Kronborg, den 12te Sept. 1711.

Ak, du naadige Himmell! Hvad har jeg oplevet! Hvilken Jammer og Elendighed har jeg seet med disse mine Øine! Gud har hjemsøgt os for vore Synder, og slaget Folket med Bylder. De faldt som Fluor omkring mig, men jeg Uværdige blev udfriet fra Dødens Strube. Ak, min kjære Junker! Hvad skal jeg sige, naar jeg kommer tilbage foruden

ham? Men jeg forlod ham ikke, før han udgav sit sidste Suk; jeg vovede mit Liv for ham, dog Gud sparede det — hans Navn være lovet! Naar jeg tænker paa disse Rædselsdage, er mit Hjerte færdigt at breste. Bange og tause sad vi fra Morgen til Aften i vor eensomme Bolig, saae paa hverandre og sukede. Kun sjelden kigede vi ned i de tomme Gader, hvor det før vrimlede af Mennesker, kun en og anden *triste figure* skreed hen over Broestene, ligesom en Gjenganger; men indenfor Vinduerne saae man Folk sidde som Arrestanter, de fleste ubevægelige, som om de kun havde været malede Portraiter. Hørtes saa den hule Rumlen af Pestdragernes Vogne, hvor foer de da alle fra Vinduerne, for ikke at see det rædselsfulde Syn. Jeg saae det kun engang, jeg forlangte det aldrig mere. Der kjørte disse sorte Dødsengle med de lange Vogne fulde af Liig: de laae slængte paa hverandre som Fæe. Bag ud af Vognen hang Hovedet og Armene af et ungt Qvindemenneske; Øinene stirrede fælt ud af det sortgule Ansigt, og det lange Hovedhaar feiede Gaden. Da rystede det Junkeren første Gang; han vaklede ind i sit Sovekammer, og lagde sig paa Dødens Leie; men jeg sukede i mit Hjerte: „De skal lægges i Graven som Faar, Døden skal fortære dem; men Gud skal forløse min Sjæl af Gravens Vold, thi han haver antaget mig, *Sela!*“

Thiele, den 29de Sept. 1711.

Saa er jeg da nu her igjen. Da jeg gik ind ad Porten bandede mit Hjerte i mig ongefær som den Dag, vi sloges med Svensken. Og da jeg traadte ind til det naadige Her-skab, og saae dem Alle i Sort, da græd jeg som et Barn, og de græd med. Jeg kunde fast ikke tale for Graad, og før jeg havde endt den affreuse Historie, vendte naadig Herren sig bort, og gik ind i sit Kammer — Gud trøste dem efter sin Barmhertighed, Amen!

Thiele, den 8de October 1711.

Idag var vi førstegang paa Jagt efter min Hjemkomst. Ak! det var ikke som i forrige Dage, den gav kun liden Satisfaction. „Morten, sagde naadig Herren mange Gange til mig: vi savne Junker Kresten!“ og saa sukkede han, saa det skar mig i mit Hjerte. Vi kom hjem længe før Aften med en fattig Hare.

Thiele, den 2den Novbr. 1711.

Det begynder atter at blive levende paa Gaarden; vi vente høifornemme Fremmede: Hans Excellence Hr. Gyldenløve med Suite. Han vil blive her nogle Uger og divertere sig med Jagten. Igaar talte det naadige Herskab herom ved Bordet: „Han er af høikongeligt Blod og en fuldkommen Cavalier,“ sagde naadig Fruen, og saae med det samme til Frøken Sophie. Hun blev rød, saae paa sin Tallerken og smilte, men jeg blev kold som en Is over mit hele Legeme — ak! jeg tænkte, at jeg var curedet for min daarlige Inclination, men jeg følger at Sygdommen er vendt tilbage med større Force. Jeg sprætter som en Agerhøne i Garnet, men det hjælper intet — gid jeg var tusinde Mile herfra!

Thiele, den 14de Novbr. 1711.

Endelig er hans Excellence arriveret hertil, og det med allerførste Pragt og Herlighed: tvende Løbere med høie sølvbeslagne Huer, kom trippende ind i Gaarden en halv Fjerdingvei foran ham. De stille sig med deres lange spragledede Stokke paa begge Sider af den store Dør. Naadig Fruen vrikkede ind ad een Dør og ud af en anden; jeg har aldrig før seet hende i saadan Agilité. Frøken Sophie stod i Storstuen, og kigede snart i Speilet, snart ud af Vinduet. Hun saae mig slet ikke, naar jeg gik igjennem